

Kelan perustoimeentulotuki
FPA:s grundläggande
utkomststöd

2019

10

Toimeentulotukea maksavat Suomessa Kela ja kunnat. Kela maksaa *perustoimeentulotuen*, ja kunta vastaa *täydentävästä* ja *ehkäisevästä toimeentulotuesta*. Tarvittaessa Kela ohjaa ja neuvoo perustoimeentulotuen hakijaa kunnan sosiaalipalveluihin hakeutumisessa. Toimeentulotukea säätelee laki toimeentulotuesta (1412/1997). Lainmuutoksia selostetaan liitteessä 8.

Tarkempaa tilastotietoa

- www.kela.fi/tilastot

Toimeentulotuki on henkilön tai perheen viimesijainen taloudellinen tuki, joka kattaa elämän perusmenoja. Toimeentulotuki on tarkoitettu lyhytaikaiseksi etuudeksi.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Kunta voi harkintansa mukaan myöntää täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea.

Oikeus perustoimeentulotukeen. Perustoimeentulotukea voi saada Suomessa asuva tai oleskeleva henkilö tai perhe, joka ei voi saada muuten toimeentuloaan ja jonka tulot ja varat eivät riitä välttämättömiin jokapäiväisiin menoihin.

Oikeus perustoimeentulotukeen ratkaistaan tekeillä laskelma tuloista, varoista ja menoista. Laskelmassa tuloja ovat kaikki hakijan tai perheen käytettävissä olevat nettotulot ja varat.

Perustoimeentulotuella katettavat menot. Perustoimeentulotukea voi saada perusosalla katettaviin menoihin ja muihin perusmenoihin.

Perusosa on kiinteä summa, joka on tarkoitettu jokapäiväisen elämän välttämättömiin menoihin. Perusosan määrä on laskennallinen, ja sen suuruus tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksiin mukaan. Vuonna 2019 perusosan määrä oli yksin asuvalle 497,29 €/kk.

Perusosalla katetaan

- ravintomenot
- vaatemenot
- vähäiset terveydenhuoltomenot (esim. itsehoitolääkkeet)

Finland betalas utkomststöd av FPA och kommunerna. FPA betalar *grundläggande utkomststöd*, och kommunerna svarar för *kompletterande* och *förebyggande utkomststöd*. Vid behov instruerar och handleder FPA den som ansöker om grundläggande utkomststöd i ansökan om kommunens socialtjänster. Utkomststödet regleras av lagen om utkomststöd (1412/1997). Lagändringar refereras i bilaga 8.

Mer detaljerad statistik

- www.fpa.fi/statistik

Utkomststödet är ett ekonomiskt stöd för enskilda personer och familjer. Det beviljas som ett stöd i sista hand för att täcka de grundutgifter som man har i livet. Utkomststödet är avsett som en kortvarig förmån.

Man ansöker om grundläggande utkomststöd hos FPA. Kommunen kan enligt prövning bevilja kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd.

Rätt till grundläggande utkomststöd. Det grundläggande utkomststödet kan beviljas en person eller familj som bor eller vistas i Finland och som inte annars kan försörja sig och vars inkomster och tillgångar inte räcker till för de nödvändiga dagliga utgifterna.

För att FPA ska kunna avgöra om den sökande har rätt till grundläggande utkomststöd görs en beräkning av inkomsterna, tillgångarna och utgifterna. Som inkomster beaktas alla de disponibla nettoinkomster och tillgångar som den sökande eller familjen har.

Utgifter som det grundläggande utkomststödet täcker. Grundläggande utkomststöd kan beviljas för utgifter som täcks med grunddelen och för andra grundutgifter.

Grunddelen utgörs av ett fast belopp som är avsett för nödvändiga utgifter i det dagliga livet. Grunddelen utgörs av ett kalkylerat belopp vars storlek justeras årligen med folkpensionsindex. År 2019 var grunddelens belopp 497,29 €/mån. för personer som bor ensamma.

Med grunddelen täcks

- utgifter för kost
- utgifter för kläder
- mindre hälso- och sjukvårdsutgifter (t.ex. egenvårdsläkemedel)

- henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot
- paikallisliikenteen käyttö
- sanomalehden tilaus
- puhelimen ja tietoliikenteen käyttö
- harrastus- ja virkistystoiminta
- muut vastaavat henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Muina perusmenoina otetaan huomioon kohtuullisen suuruisena

- asumismenot (esim. vuokra, hoitovastike, talous-sähkö ja kotivakuutus)
- välttämättömät muuttokustannukset ja vuokra-vakuudet
- muut kuin perusosaan sisältyvät julkisen terveydenhuollon menot (esim. terveystieteiden asiakasmaksut, reseptilääkkeiden omavastuuosuudet ja silmälasit)
- lasten kunnallisen päivähoiton sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot
- lapsen tapaamisesta etävanhemmalle aiheutuvat menot siltä osin, kun ne perustuvat kunnan sosiaalihuollon vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen
- välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasikirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot.

Perustoimeentulotuessa huomioitavat tulot. Perustoimeentulotuen määrään vaikuttavat lähes kaikki kotitalouden käytettävissä olevat tulot ja varat. Verotettavat tulot huomioidaan nettomääräisinä.

Vähäiset ansiotulot ja avustukset eivät vaikuta perustoimeentulotukeen. Alle 18-vuotiaiden lasten tulot otetaan huomioon hänen perusosaansa ja muita perusmenoja vastaavilta osin vain silloin, kuin ne ovat vähäistä suurempia ja säännöllisiä.

Joitain sosiaalietuuksia ei huomioida perustoimeentulotuessa tulona. Näitä ovat muun muassa äitiysavustus, koulumatkatuki, vammaisetuudet ja työtömyysetuuksien kulukorvaukset ja korotusosat.

Varallisuus on yleensä realisoitava eli muutettava rahaksi. Esimerkiksi tileillä olevat säästöt, rahasto-osuudet, säästövakuutukset ja arvopaperit huomioidaan perustoimeentulotuen laskelmassa heti käytettävissä oleviksi tuloiksi. Muun varallisuuden ja omaisuuden kohdalla annetaan realisointiaikaa.

- utgifter för personlig hygien och renlighet i hemmet
- utgifter för användning av lokaltrafik
- utgifter för prenumeration på en dagstidning
- utgifter för användning av telefon och datakommunikation
- utgifter för hobbyverksamhet och rekreation
- andra motsvarande utgifter som hänför sig till en persons och familjs dagliga uppehälle.

Som övriga grundutgifter beaktas följande utgifter till skäligt belopp:

- boendeutgifter (t.ex. hyra, skötselvederlag, hushålls elektricitet och hemförsäkring)
- nödvändiga flyttkostnader och hyresgaranti
- andra utgifter för offentlig hälso- och sjukvård ända som ingår i grunddelen (t.ex. hälsovårdscentralens klientavgifter, självriskandelarna för receptbelagda läkemedel och glasögon)
- utgifter för kommunal barndagvård samt utgifter för morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever
- utgifter som en umgängesförälder har för umgänge med sitt barn. Av utgifterna beaktas de som grundar sig på ett avtal fastställt av socialvården i kommunen eller på ett domstolsbeslut
- utgifter för anskaffning av en nödvändig identitetshandling, uppehållshandling eller resehandling.

Inkomster som beaktas i samband med det grundläggande utkomststödet. Så gott som alla hushålls disponibla inkomster och tillgångar inverkar på beloppet av det grundläggande utkomststödet. Beskattningsbar inkomst beaktas till nettobelopp.

Små förvärsinkomster och understöd inverkar inte på det grundläggande utkomststödet. Då det gäller inkomster som ett barn under 18 år har beaktas dessa endast om det är fråga om inkomster som är regelbundna och större än vad som kan anses vara små inkomster.

Vissa sociala förmåner beaktas inte som inkomst i samband med det grundläggande utkomststödet. Sådana förmåner är bl.a. moderskapsunderstöd, skolresestöd, handikappförmåner samt kostnadsersättningar och förhöjningsdelar till arbetslöshetsförmåner.

Förmögenhet ska i regel realiseras, det vill säga omvandlas till pengar. Till exempel besparingar på bankkonton, fondandelar, sparförsäkringar och värdepapper beaktas i utkomststödsräkningen som inkomster som kan omedelbart omvandlas till pengar. I fråga om övriga tillgångar och övrig egendom fastställs en tid under vilken tillgångarna och egendomen ska realiseras.

Perustoimeentulotukea myönnettäessä varoina ei kuitenkaan huomioida

- hakijan tai perheen käytössä olevaa vakinaista asuntoa eikä tarpeellista asuinraitimistoa
- tarpeellisia työ- tai opiskeluvälineitä
- alle 18-vuotiaan lapsen varoja siltä osin kuin ne ylittävät hänen perusosansa ja muut perusmenon-
sa
- muita sellaisia varoja, jotka ovat tarpeen jatkuvan toimeentulon turvaamiseksi.

Perustoimeentulotukea voidaan myöntää myös enakkona odotettavissa olevaa etuutta, tuloa, korvausta tai saatavaa vastaan. Silloin maksetun perustoimeentulotuen määrä peritään takaisin tulevista tuloista tai vähennetään tulevista etuuksista.

Vid beviljande av grundläggande utkomststöd beaktas inte följande tillgångar:

- den stadigvarande bostad som är i den sökandes eller familjens bruk samt behövt bostadslösöre
- nödvändiga arbets- och studieredskap
- tillgångar som hör till ett barn under 18 år, till den del tillgångarna överstiger barnets grunddel och övriga grundutgifter
- andra sådana tillgångar som anses nödvändiga för tryggnad av fortsatt försörjning.

Grundläggande utkomststöd kan också beviljas i förskott mot emotsedda förmåner, inkomster, ersättningar eller fordringar. I så fall kommer beloppet av det utbetalda utkomststödet att drivas in från de kommande inkomsterna eller dras av från kommande förmåner.

154. Kelan maksama perustoimeentulotuki 2017–2019

Grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA 2017–2019
Basic social assistance paid out by Kela, 2017–2019

Vuosi År Year	Yhteensä Sammanlagt Total	Tuen laskennallinen kohdentuminen Kalkylerad fördelning av stödet Distribution of the assistance				
		Perusosaan kuuluviin menoihin Utgifter som täcks med grunddelen Expenses covered by the basic amount	Varsinaisiin asumismenoihin Faktiska utgifter för boende Actual housing expenses	Muihin asumiseen liittyviin menoihin Övriga utgifter som hänför sig till boende Other housing-related expenses	Terveysthuolto- menoihin Utgifter för hälso- och sjukvård Health care expenses	Muihin menoihin Övriga utgifter Other expenses
	Milj. € – Mn € – € million					
2017	722,08	276,94	315,04	31,23	66,50	32,36
2018	715,95	273,35	319,74	33,94	70,66	18,25
2019	698,43	265,68	311,40	35,12	69,61	16,63

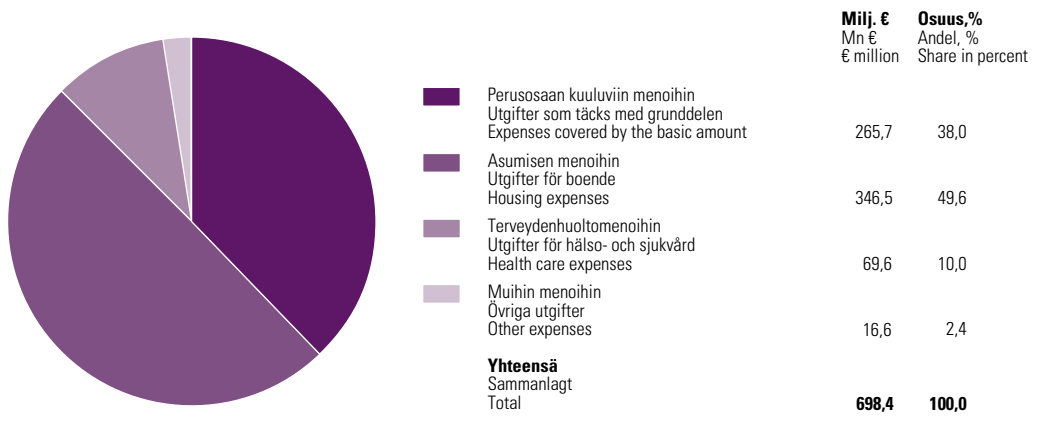
Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.

Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

Kuvio 61. Kelan maksaman perustoimeentulotuen laskennallinen kohdentuminen eri menoihin 2019

Figur 61. Kalkylerad fördelning av grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA 2019, enligt utgiftsslag

Chart 61. Distribution of the basic social assistance paid out by Kela towards different expenses, 2019

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.

Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

155. Kelan maksaman perustoimeentulotuen saajat 2017–2019

Mottagare av grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA 2017–2019

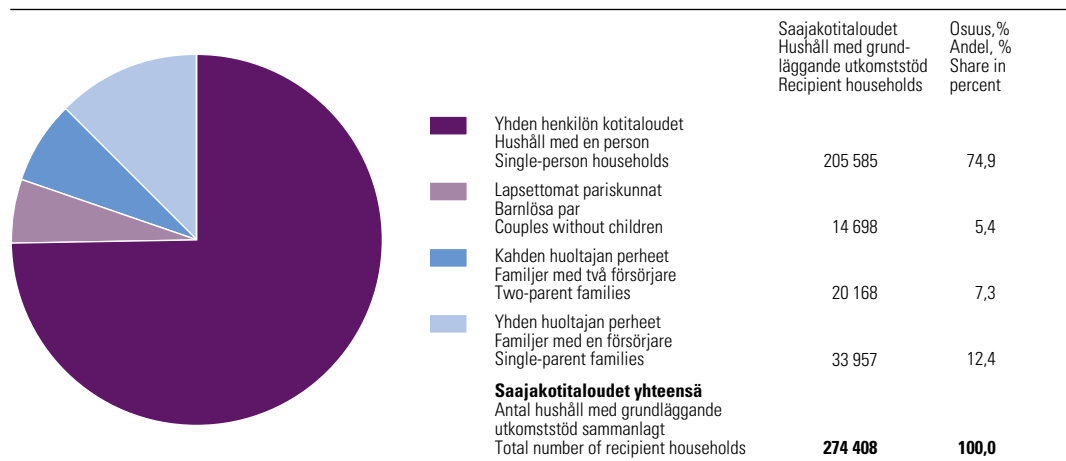
Basic social assistance paid out by Kela, 2017–2019

Vuosi År Year	Kotitaloudet yhteensä Hushåll totalt Total number of recipient households	Yhden henkilön kotitaloudet Hushåll med en person Single-person households	Lapsettomat pariskunnat Barnlösa par Couples without children	Kahden huoltajan perheet Familjer med två försörjare Two-parent families	Yhden huoltajan perheet Familjer med en försörjare Single-parent families	Saajat (henkilöt) Mottagare (personer) Recipient individuals
Saajat vuoden aikana – Mottagare under året – Beneficiaries during the year						
2017	277 316	205 234	16 712	21 485	33 885	402 564
2018	281 448	208 770	15 725	21 400	35 553	408 393
2019	274 408	205 585	14 698	20 168	33 957	396 636
€/kk – €/mån. – €/month						
2017	449,70	417,28	509,26	647,83	488,45	·
2018	442,00	409,88	499,59	641,86	482,14	·
2019	444,76	413,91	503,24	651,82	480,57	·

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.**Kuvio 62. Kelan maksaman perustoimeentulotuen saajakotitaloudet kotitaloustyyppin mukaan 2019**

Figur 62. Hushåll med grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA 2019, enligt hushållstyp

Chart 62. Households receiving basic social assistance from Kela by household type, 2019

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

156. Kelan maksama perustoimeentulotuki maakunnittain 2019

Grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA enligt landskap 2019
Basic social assistance paid out by Kela, analysed by region, 2019

Maakunta ¹⁾ Landskap ¹⁾ Region	Maksetut tuet, milj. € Utbetalda stöd, mn € Total amount of assistance paid, € million	Saajakotitalouksia vuoden aikana Hushåll med grundläggande utkomststöd under året Number of recipient households (per annum)	Saajia vuoden aikana Mottagare under året Number of recipients (per annum)			
			Yhteensä Samman- lagt Total	% väestöstä % av befolkningen % of population	18–24- vuotiaita 18–24-åringar 18 to 24-year- olds	% 18–24- vuotiaista % av 18–24- åringar % of population aged 18–24
Koko maa – Hela landet – Whole country	698,43	274 408	396 636	7,2	69 493	16,0
Uusimaa – Nyland	281,06	97 034	147 468	8,7	22 249	16,7
Varsinais-Suomi – Egentliga Finland	49,58	21 620	31 367	6,5	5 537	13,8
Satakunta	17,81	8 715	11 997	5,5	2 391	16,0
Kanta-Häme – Egentliga Tavastland	20,95	8 794	12 559	7,3	2 197	19,1
Pirkanmaa – Birkaland	73,14	28 645	40 167	7,7	7 575	17,2
Päijät-Häme – Päijänne-Tavastland	32,37	12 560	17 638	8,8	3 399	24,4
Kymenlaakso – Kymmenedalen	20,11	9 105	12 630	7,4	2 369	21,6
Etelä-Karjala – Södra Karelen	14,76	6 272	8 586	6,7	1 615	16,2
Etelä-Savo – Södra Savolax	14,37	6 856	9 356	6,6	1 722	19,1
Pohjois-Savo – Norra Savolax	31,79	13 591	18 768	7,7	3 723	19,6
Pohjois-Karjala – Norra Karelen	17,46	8 925	12 307	7,6	2 455	18,5
Keski-Suomi – Mellersta Finland	36,76	15 627	21 628	7,9	4 672	19,3
Etelä-Pohjanmaa – Södra Österbotten ...	15,81	7 076	10 163	5,4	2 015	14,9
Pohjanmaa – Österbotten	13,33	5 745	9 083	5,0	1 561	10,3
Keski-Pohjanmaa – Mellersta Österbotten	4,16	2 320	3 332	4,9	638	12,7
Pohjois-Pohjanmaa – Norra Österbotten	34,52	17 854	25 316	6,1	5 601	15,7
Kainuu – Kajanaland	5,74	3 162	4 332	6,0	783	16,4
Lappi – Lappland	14,70	7 699	11 003	6,2	2 054	16,0

1) Maakuntajako, ks. kartta liitteessä 13.
Landskapsindelning, se kartan i bilaga 13.

Huom. Perustoimeentulotuen toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa ei kuulu Kelan tehtäviin.

Anm. Verkställandet av det grundläggande utkomststödet i landskapet Åland hör inte till FPA:s uppgifter.

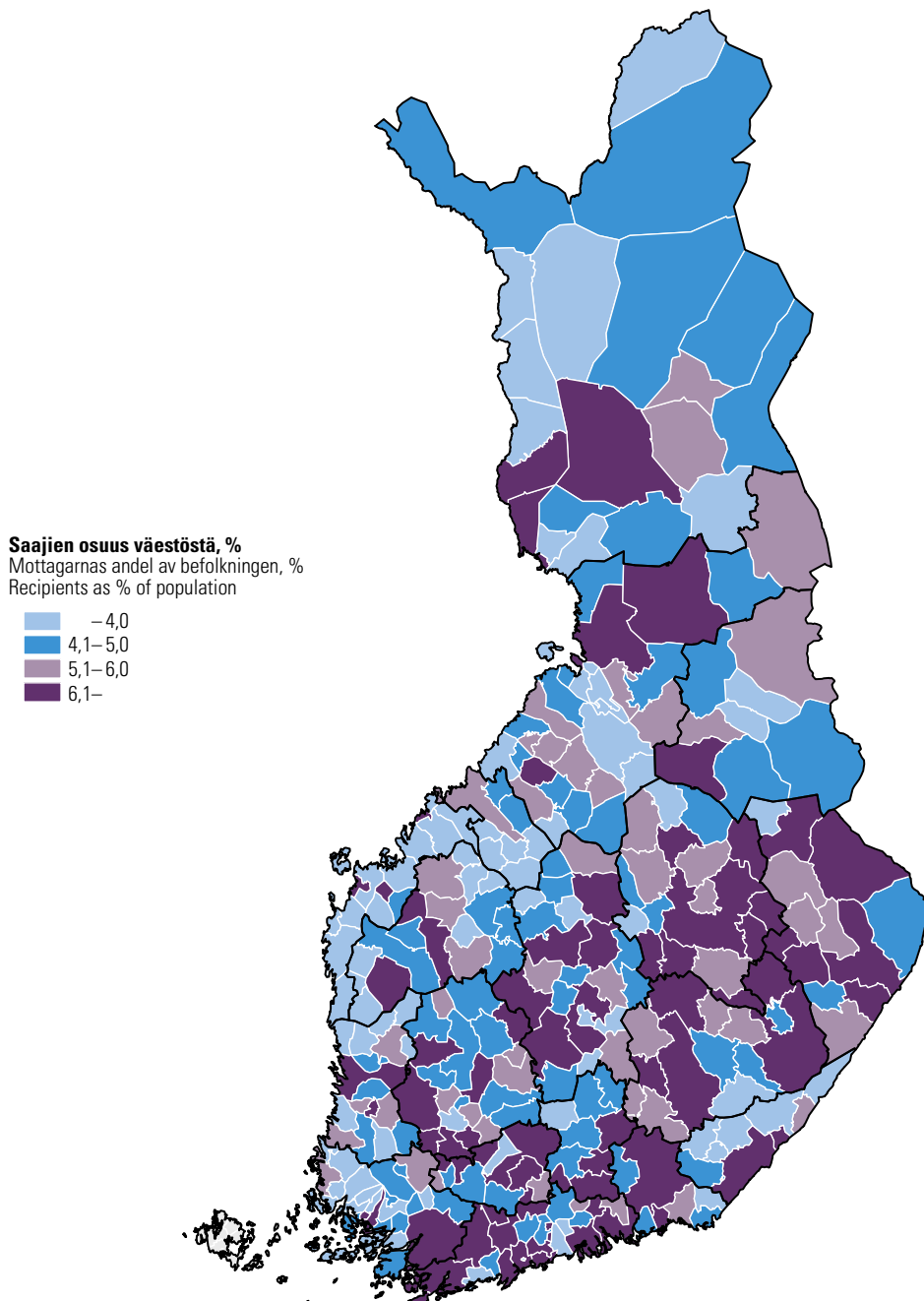
N.B. The implementation of the basic social assistance in the Province of Åland is not part of Kela's responsibilities.

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot.

Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik.

Kuvio 63. Kelan maksaman perustoimeentulotuen saajat ja saajien osuus väestöstä kunnittain 2019

Figur 63. Mottagare av grundläggande utkomststöd utbetalt av FPA och deras andel av befolkningen kommunvis 2019
 Chart 63. Recipients of basic social assistance paid out by Kela and their share of the population by municipality, 2019

Huom. Perustoimeentulotuen toimeenpano Ahvenanmaan maakunnassa ei kuulu Kelan tehtäviin.

Anm. Verkställandet av det grundläggande utkomststödet i landskapet Åland hör inte till FPA:s uppgifter.

N.B. The implementation of the basic social assistance in the Province of Åland is not part of Kela's responsibilities.

Lähde: SVT. Kela: Perustoimeentulotuki www.kela.fi/tilastot

Källa: FOS. FPA: Grundläggande utkomststöd www.fpa.fi/statistik